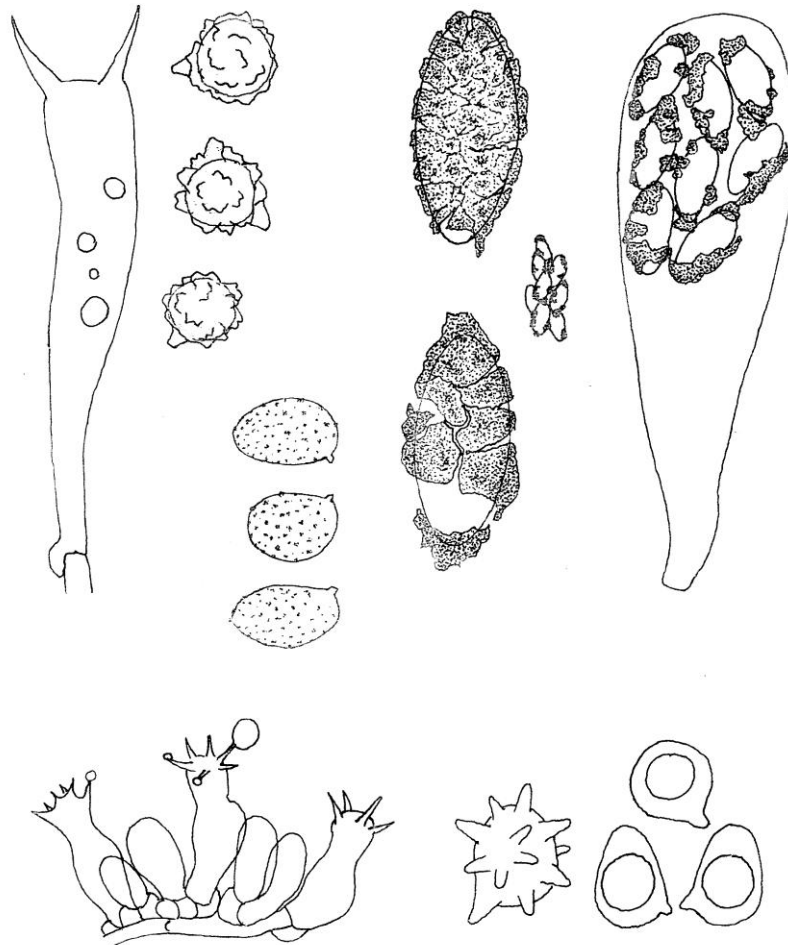

PSL-Info

*Nummer 1
Januari 2009*

Paddenstoelen Studiegroep Limburg is een studiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg.

Het zal even wennen zijn, geen PSL -nieuws meer, en dit na 15 jaar!
Door organisatorische redenen kon het met de periodiek helaas niet verder gaan.
Om toch niet de 'kernleden' in de kou te willen laten staan is besloten voor deze leden en voor diegenen die enge contacten hadden, en nog hebben met onze studiegroep, via een 'Info'deze contacten te onderhouden. Hopelijk zullen de leden evenveel leesplezier beleven met deze vervanger. Wij zullen in ieder geval ons best doen! De 'Info' zal in de regel niet zo veel pagina's bevatten als gebruikelijk bij het PSL-Nieuws. Maar we hopen toch dat de auteurs van de vele artikelen die ons in het verleden aangeboden werden dit ook in de toekomst blijven doen. Hoe vaak deze 'Info' per jaar zal verschijnen is nog niet geheel duidelijk, (mogelijk vaker dan tweemaal per jaar)

Het redactionele werk zal, zo ver als mogelijk is, verzorgd worden door Piet Kelderman, Herkenbroekerweg 23, 6301 EG Valkenburg a/d Geul, e-mail: p.kelderman@hetnet.nl en Marc Houben, Jos Klijnenlaan 242, 6164 AX Geleen, marc.houben@home.nl

PSL-Info is een informatiebrief van de Paddenstoelen Studiegroep Limburg. Een studiegroep van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg. De doelstellingen van deze Info is om publicaties mogelijk te maken over paddenstoelen en aanverwante zaken. Ieder lid wordt in de gelegenheid gesteld zijn of haar bevindingen te rapporteren. De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. De redactie behoudt zich het recht voor teksten aan te passen of in te korten.

De practicumavonden worden gehouden in het IVN-zaaltje onder de bibliotheek aan de Randsdalerweg 64 te Randsdaal. Deze bijeenkomsten vinden meestal plaats op de donderdag, ná een excursie die normaal op een zaterdag ervoor plaatsvindt. Maar het kan voorkomen dat er door bepaalde omstandigheden een practicumavond niet kan doorgaan, bel dus even van te voren op (Piet Kelderman: 043-601055 of Henk Henczyk : 045-8501391). Excursiedata worden bekend gemaakt via deze Info.(zie p. 11)

Overleden!

Op 28 november ontvingen wij het ontstellende bericht dat Hub Ducker uit Montfort is overleden, dit na een slopende ziekte. We wisten dat hij ernstig ziek was maar toch veroorzaakte zijn overlijden een schok. Voor de meeste onder ons was Hub zeker geen onbekende, fungeerde vaker als een prettige gids in het Munningsbos en de bossen bij Maria Hoop waar hij ieder plekje op zijn duimpje kende. We zullen je missen Hub, rust in vrede..

Raadpleeg ook eens de webstekjes van: N.M.V.: <http://www.mycologen.nl>, Antwerpse Mycologische Kring: www.kamk.be, Mycolim (Mycologische Werkgroep Limburg): www.mycolim.be en Zwam (Zelfstandige Werkgroep voor Amateurs-Mycologen) : www.zwamleuven.org, en www.Pilzepilze.de

De Rosse doolhoftruffel een mooie vondst te Geulle

Jo Bollen

Op zaterdag 28 juni 2008 stond de PSL-excursie te Bunde op het programma. Maar of er daadwerkelijk paddenstoelen aanwezig waren was nog een vraag, daarom werd het terrein 'n paar dagen ervoor door mij bezocht. Na welgeteld één uitgedroogde Regenboogrussula was er werkelijk niets te vinden! Goed raad is dan duur. De enige kans was misschien het terrein 'De Breuk' gelegen te Geulle normaal ietwat vochtiger. Dus even kijken aldaar. Zo werd er al gaandeweg langs een voetpad, beneden aan een helling, een bruinachtig bolletje ontdekt. De eerste gedachten gingen uit naar een Goudplaat gezien de kleur maar al peuterend met mijn mes ontdekte ik al snel dat het geen plaatjeszwam was maar een truffel. Na wat speurwerk in de literatuur kon het niet anders zijn dan de Rosse doolhoftruffel (*Hydnoria tulasnei*), microscopische controle door Piet Kelderman bevestigde deze vondst.

Korte beschrijving van de vondst:

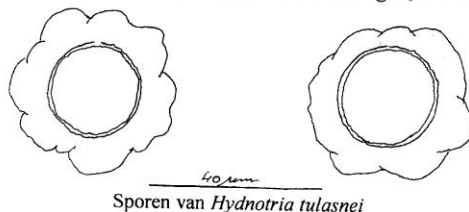
Hydnoria tulasnei (Berk.) B. & Br.

Vruchtlichaam: 23 mm Ø, onregelmatig bol-knolvormig, donker roodbruin, oppervlakte fijn viltig, bezet met zeer fijn stompe wratjes. Vlees stevig, donkerpurper bruin, voorzien van witte doolhofachtige gangetjes, en kamertjes, zo een hersenachtig aanzien gevend. Geur aangenaam, ietwat zoetig, smaak nootachtig. Sporen erg groot en rond, 35-40 µm, incl. de ornamentatie bestaande uit grote bultig stompe wratten (fig.), okergeel tot okerbruin, soms met 1-2 oliedruppels. Asci: knots- tot breed cilindrisch, 165-218 x 62-70 µm, 8-sporig, onregelmatig gerangschikt, parafysen 5-7 µm breed, weinig opgezwollen, net als de asci snel verdwijnend bij rijpheid.

De vondst werd deels boven- deels ondergronds gedaan dit op een relatief droge plaats, op een bodem die bestaat uit zand en kiezel bedekt met een dunne löss laag. Deze soort vormt hier een ectomycorrhiza met zomereik (*Quercus ruber*) verder is de vindplaats tamelijk begroeid met Braam (*Rubus fruticosus*). De soort staat te boek als zeldzaam, en vermeld in de Rode lijst als ernstig bedreigd.

Geraadpleegd:

- Arnolds, E. et. al 1995. Overzicht van de Paddenstoelen in Ned.. Ned. Myc. Ver. Wijster.
 Arnolds, E. et. al 1996. Supplement 2. Namenlijst, Rode lijst. Ned. Myc. Ver. Wijster.
 De Meulder, H. 1997. Truffels zoeken, waar, wanneer en hoe? AMK-Medelingen 97.3
 De Vries, G. 1971. Wetenschappelijke mededelingen III. Hypogaea, truffels en schijntruffels. K.N.N.V.
 Michael-Hennig-Kreisel 1986. Handbuch für Pilzkunde, Nichtblätterpilze band 2. Gustav Fischer Verlag Stuttgart.
 Ryman, S & I. Holmåsén. 1992. Über 1500 Pilzarten ausführlich beschrieben, Thalacker Verlag Braunschweig.
 Vermeulen, H. 1999. Paddenstoelen, Schimmels en Slijmzwammen van Vlaanderen, De Wielewaal Thurnhout
 Walley, R. 2002. Truffelssnuffels in Vlaanderen. AMK-Medelingen, 2003.2

Twee nieuwe aardsterren voor Limburg. Piet Kelderman

Regelmatig krijg ik materiaal van Midden-Limburg toegezonden. Dit van twee enthousiaste speurders naar de fungi aldaar, nl. Alica en Chris Billekens uit Pannigen. De eene keer zijn het zeldzame stekelzwammen dan weer bijzondere knotszwammetjes, etc. etc. Maar ook soorten uit het geslacht *Geastrum*. Zeer bijzonder en verrassend waren dan ook de vondsten van *Geastrum floriforme* (Bloemenaardster) en *Geastrum campestre* (Ruwe aardster). We zullen hier in het kort de twee soorten behandelen (Voor uitvoerige beschrijvingen mag verwezen worden naar het Aardsterrenboekje van L. Jalink).

Geastrum campestre Morgan is een klein aardsterretje die gemakkelijk over het hoofd gezien kan worden, uitgespreid worden de vruchtlichamen in de regel niet groter dan 40 mm Ø, het bolletje (endoperidie) (rond 13 mm Ø) is wrattig ruw en grijsachtig, bezit een apofyse en heeft een tot 2 mm lange steel, de mondzone (peristoom) is kegelvormig en duidelijk gevond-geplooid, vaak wat lichter en met vaak met ringvoor, slippen 5-10, haast hygroscoopisch (de slippen rollen gedroogd op maar bedekken het bolletje niet), bovenzijde aanvankelijk crèmekleurig, later zeer donkerbruin wordend, onderzijde bleekbruin met vast gegroeide aarde, maar deze laag pelt vrij snel af waarna een grijswitte gladde laag overblijft.

De sporen zijn vrijwel rond, donkerbruin 5-7 µm Ø, incl. de wratten.

Je zou deze soort zeker niet in onze streken verwachten, komt normaal voor in tamelijk droge duingraslanden in ieder geval op kalkarme zanden. In Nederland is de soort zeldzaam en komt voornamelijk voor langs de kust. Er waren tot op heden pas twee vondsten bekend buiten het duingebied: een vindplaats nabij Maarseveen en een slecht ontwikkeld exemplaar uit de IJsselmeerpolders. Hier komt nu De Eikener Peel, Panningen bij (04.02.2008, km. 58-24-24) (Het materiaal bevindt zich in mijn herb.)

Geastrum floriforme Vittadini, werd wel verwacht in Limburg gezien een mij bekende vondst even over de zuidgrens van het land (Veurs,Roodbos). Maar dan eerder hier in Zuid- dan in Midden-Limburg. Het is trouwens een soort die niet gemakkelijk te vinden is zeker bij droog weer, daar de soort sterk hygroscoopisch is en dan als een vormloos klein rond balletje tussen de vegetatie niet opvalt.

De vruchtlichamen zijn klein, meest niet groter dan 45 mm met uitgespreide slippen, Het bolletje is wat afgeplat en tot 7-15 mm breed, ongesteeld, zonder apofyse, glad tot zeer fijn ruw, peristoom gewimperd en zonder gehofte ringzone, bleekbruin tot bruinachtig grijs. Slippen 7-11, vochtig saccaat (convex) met naar onderen gebogen spitsen, sterk hygroscoopisch dan het bolletje geheel omsluitend, bovenzijde eerst lichtbeige, dan donkerder tot uiteindelijk haast zwartbruin, onderzijde eerst met aarde bedekt dan snel kaal zonder litteken in het centrum. Sporen geelbruin, gemeten (4,5)4,7 -6,0(6,3) µm

De soort is in Nederland zeer zeldzaam. Kwam volgens Jalink in 6 uurhokken voor. Staat in de rode lijst van Arnolds 1989 als met uitsterven bedreigd.

Geastrum floriforme kan gemakkelijk verwisseld worden met de Tepelaardster (*Geastrum corollinum*), even klein en met dezelfde hygroscoopische eigenschappen. Belangrijke kenmerkende verschillen zijn de sporen, die zijn bij *G. floriforme* gemiddeld 5,3-5,9 µm, terwijl die van *G. corollinum* beduidend kleiner zijn, 3,7-5,1 (5,3) µm, (incl. wratjes), gemid. 4,2-4,6 µm (zie Jalink). Terwijl bij *G. corollinum* het bolletje vaak een gehofte zone rond de gewimperd mondje heeft. De soort werd verzameld in april en oktober 2008 in de Heldense bossen, Helden, (kh. 58.24.14). Materiaal bevindt zich in mijn herbarium.

Literatuur

Dörfelt H. 1985. Die Erdsterne, Geastraceae und Astraeaceae. Ziemsen Verlag, Wittenberg Lutherstadt.

Jalink, L. 1995. De Aardsterren van Nederland en België. Coolia 38. Supplement .

Jülich Walter, 1984. Die Nichtblätterpilze, Gallertpilze und Bauchpilze. Kleine kryptogamenflora Band II, b/1.

Kelderman, P. 1997. Aardsterren en Gesteelde stuifballen in Limburg. Natuurhistorisch maandblad, 235-249.

Een nieuw bekerzwammetje voor Limburg.

Jo Bollen

De aanleiding tot deze vondst was het verzoek van P. Kelderman eens te zoeken naar en vergelijken van de sporen van 'Anemonebekerzwammetjes' voorkomend bij Speenkruid en Witte bosanemoon. Deze werden na lang zoeken, op zaterdag 29 maart, inderdaad gedaan (hierover later mogelijk meer). Maar tijdens dit speurwerk volgden mijn ogen op een gegeven moment het looppad van onze vriend de Das. Een meter hoog in de helling werden op dit pad 42 kleine vruchtlichaampjes ontdekt die er samengedrongen fructificeerden. Door de kleur dacht ik in eerste instantie aan de Wijnrode bekerzwam (*Peziza ampelina*) maar zo vroeg al? Dat leek mij sterk!

Vreemd het dicht groepsgewijs voorkomen van de kleine vruchtlichaampjes (0,7-1,5 cm Ø). Eerdere vondsten van *P. ampelina* waren wel 4-5 cm groot, en kwamen nooit zo dicht bijeen voor. Er werden enkele vruchtlichamen verzameld voor micro-onderzoek en dat met een verrassend resultaat. De sporen waren in tegenstelling met deze van *P. ampelina* tamelijk klein (hoogstens 15,6 µm lang) Bij *P. ampelina* zijn deze 18 tot 22,5 µm lang, en vele parafysen waren aan de top verbogen als een hockey stick.

Via de Sleutels van Hohmeyer (1986), Maas-Geesteranus (1967) en Schavey (2001) komt men zonder omwegen uit bij de Paarse brandplekbekerzwam (*Peziza moseri* Avizohan-Hershenson & Nemlich) Voorzichtigheidshalve werd de vondst naar Piet Kelderman gestuurd voor verificatie, die kon er ook niet anders van maken. Erg misleidend is de Nederlands naam 'Paarse brandplekbekerzwam'. Terplekke was er geen sprake van een brandplek, deze bevond zich zeker een 7-tal meters ver van de plek.

Een korte beschrijving:

Vruchtlichamen beker- tot schotelvormig, ouder meer uitgespreid, 0,7-1,5 cm Ø, steel amper aanwezig of zeer kort, hymenium donker bruinpaars tot purperbruin, (Methuen 11F4) ouder wat lichter wordend, rand lang ingerold, buitenzijde bleek, korrelig. Sporen breed elliptisch, glad, (13,1) 13,6-14,6 (15,6) x 8,7-9,3 µm, met twee oliedruppels, parafysen slank tot 5 µm breed, top, (meestal gekromd) tot 8,7 µm, inhoud bruin korrelig, gesepteerd, asci 8-sporig, J+, ± 310-12,5 µm

Vindplaats gegevens: Eijkskensweg, een holle weg met op steile leemachtige helling voornamelijk begroeid met klimop en speenkruid, met op een 7-tal meters van de vindplaats een brandplek.

(Holle wegen zijn vaak van hoge mycologische waarde. Dat moge blijken uit de vele bijzondere vondsten in deze holle weg gedaan (Bollen, J. 2002) Sinds 1985 werden hier over een lengte van ± 350 mtr. 184 soorten genoteerd waarvan 24 worden vermeld in de rode lijst. *Peziza moseri* misstaat zeker niet in het rijtje van de hier al eerder gevonden *Peziza* soorten zoals *P. badius*, *P. emileia*, *P. lividula*, *P. micropus*, *P. vesiculosus* en andere soorten als *Disciotis venosa*, *Dumontinia tuberosa*, *Helvella spadicea*, *Morchella esculenta* en *M. semilibera*. Een 7-tal aardster soorten, veel *lepiota*'s en soorten uit het geslacht *Leucoagaricus* completeren de bijzondere vondsten.)

Verspreiding van *P. moseri*: Eerdere vondsten in Nederland worden gemeld van Goudestein en Nijenrode, (Coolia 40(2) 1997) en Deelderwoud (Coolia 43 (2) 2000). Meldingen vanuit Limburg lagen tot op heden niet voor. De soort staat verder bekend als zeer zeldzaam, wordt in de rode lijst vermeld als ernstig bedreigd.

Geraadpleegde literatuur:

- Arnolds, E. et al 1995. Overzicht van de Paddenstoelen in Ned.. Ned. Myc. Ver. Wijster.
 Arnolds, E. et al 1996. Supplement 2. Namenlijst, Rode lijst. Ned. Myc. Ver. Wijster.
 Bollen, Jo. 2002. Kroonjuwelen 5: Holle wegen bij het Bunderbos. Coolia 45 (4) 2002
 Breitenbach, J. & F. Kränzlin. 1881. Pilze der Schweiz, Band 1 Ascomyceten. Verlag Myc., Luzern.
 Dähncke, R. 1993. 1200 Pilze. AT Verlag Aarau/Swcheiz.
 Michael-Hennig-Kreisel 1986. Handbuch für Pilzkunde, Nichtblätterpilze Band 2. Gustav Fischer Verlag Stuttgart.
 Hohmeyer, H. 1986. Ein Schlüssel zu den Europäischen Arten der Gattung *Peziza* L. Zeitschrift Für Mykologie, Band 52 (1): 161-184.
 Jalink, L. 1995. De aardsterren van Ned. en België, Coolia 38 Supplement.
 Kelderman, P. 1994. Parasolzwammen van Zuid-Limburg, Nat. Hist. Genootsch. In Limburg.
 Kornerup, A. & Wanscher, J. 1978. Methuen, handbook of colour. By Methuen London.
 Maas-Geesteranus, R. 1967. De Fungi van Nederland. KNNV 69. 2a Pezizales- deel 1
 Schavey, J. 2001. Het geslacht *Peziza* in Vlaanderen, AMK-Medelingen, 2001.4, 106-109.

De Breedsporige wimperzwam.

Jo Bollen

In het Kasteelpark te Elsloo, nabij de vijver van de Watermolen (IVN tuin), werden begin januari 2008 een drietal Beuken (*Fagus sylvatica*) gekapt op de al daar aanwezige helling. Uiteraard kwamen veel houtresten beneden aan de helling terecht, waarbij enkele gezaagde stammen zijn blijven liggen. Door de werkzaamheden werd veel hout door de machines deels begraven, zeker daar waar het vrij vochtig is. Op 17 juni 2008 bezocht ik de plek en deed wat speurwerk naar de aanwezigheid naar mogelijke fungi. Er werden enkele wimperzwammetje verzameld waarvan enkele met lange haren aan de rand, en zoals zo vaak bleken deze onder de microscoop de Gewone wimperzwam te zijn. Maar er werden ook wimperzwammetjes verzameld met erg korte randharen, en onder de microscoop waren de sporen breed elliptisch. Na wat zoeken en sleutelen in de diverse literatuur bleek de sleutel van Schumacher (1990) te leiden naar de juiste soort, nl. *Scutellinia superba* (Velen.) Le Gal ss. Le Gal, Kullman.

Korte beschrijving: Vruchtlichaampjes 3-8 mm Ø, schotel tot schijfvormig, oranje, rand bezet met zwartbruine haren.

Sporen (van 5 collecties) 18,7-22,4 x 15,2-18,7 µm, Q = 1.18-1.34, breed elliptisch met afgeknotte wrattige uitsteeksels, asci: cilindrisch, ± 280 x 22 µm, parafysen slank, top 9,3 -10,9 µm, haren spits eindigend, wel of niet wortelend (wel dan 1-2 x wortelend), 350-430 x 15,7-18,7 µm.

Opmerkingen: in Arnolds *et al.* 1995 wordt *S. superba* (Velen.) Le Gal sensu Schumacher vermeldt, deze soort bezit langere sporen, en de breedte is smaller (19-24,5 x 12-15 µm). De sporenmaten 18-23 x 15-19 µm, Q = 1.15-1.35, die behoren bij *S. superba* (Velen.) Le Gal sensu Le Gal, Kullman, passen beter bij de vondst van het Kasteelpark.

De Breedsporige wimperzwam staat te boek als zeldzaam.

Literatuur

- Arnolds, E. *et al.* 1995. Overzicht van de Paddenstoelen in Ned.. Ned. Myc. Ver. Wijster.
Breitenbach, J. & F. Kränzlin. 1881. Pilze der Schweiz, Band I Ascomyceten. Verlag Myc., Luzern.
Maas-Geesteranus, R. 1969. De fung van Nedeland, 2b. Pezizales- deel II, KNNV nr. 80
Schumacher, T. 1990. The genus *Scutellinia*. Opera botanica 101: 1-107 (Wereldmonografie, sleutel in het Ned. vertaald door P. Kelderman)

Een mooie knotszwam vondst

Piet Kelderman

Reeds vorig jaar stuurden Alica & Chris Billekens mij gedroogd materiaal van een haast zwarte *Clavaria*. Het werd al direct moeilijk. Bij gedroogd materiaal van clavarioide fungi is het zoeken naar een basale gesp aan de basis van de basidiën een onbegonnen zaak, je vindt ze door droging namelijk niet meer terug! De sporen echter bezaten slechts een grote oliedruppel, en de maten waren ca. 5,5-7,6(9) x 4,5-6,5(7,5) µm, wat redelijk overeen kwam met *Clavaria pullei*. Maar zekerheid ontbrak gewoon. Ik verzocht de 'speurders' het komende jaar de vindplaats in de gaten te houden zodat aan de hand van vers materiaal nog een determineerpoging gedaan kon worden. En jawel. Dit jaar (2008) werden mij nogal wat verse vruchtlichamen toegestuurd. Maar wat een verrassing, het bleek een geheel andere soort te zijn, een soort die vrij eenvoudig uit te sleutelen was als *Clavaria greletii*.

Korte beschrijving: *Clavaria greletii* Boud. 1918.

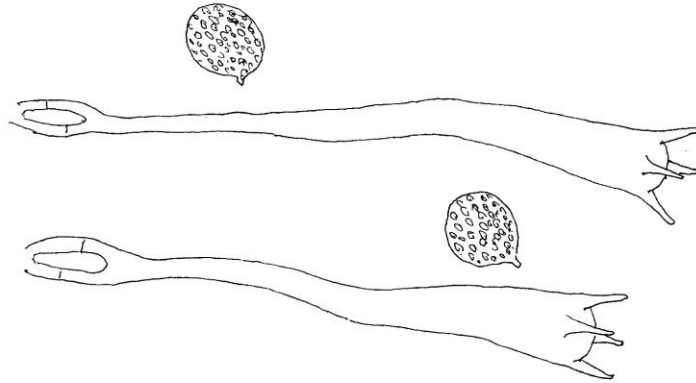
Vruchtlichamen grijs, grijsbruin, leikleurig grijsbruin, onvertakt, 60-90 mm hoog en 2-6 mm dik, alleen staand of in kleine groepjes, cilindrisch, tot wat spoelvormig, aan de top versmald of

afgerond, glad, meer of minder afgeplat-samengedrukt meest met wat lengterillen, steel amper zichtbaar tot ± duidelijk, basaal met witte myceliumresten. Sporen subglobo tot breed elliptisch, gemeten 8,3-10,5 x 6,4-9 µm, met veel kleine druppeltjes en met een duidelijke tot 1µm lange apicule, basidiën, gemeten 65-85 x 8,5-9,2 µm, met 9-12,8 µm lange sterigmata, 4-sporig met basaal een grote boogvormige gesp. (fig.) De sporen zijn ietwat groter als wat Maas-Gessteranus op geeft (8-9 x 6,3-7,2 µm) maar er is zowel bij Maas- Geesteraus (1976) en Walter Jülich(1982) geen alternatief! (de op gegeven sporenmaten bij beide zijn exact gelijk wat op naschrijven wijst) De soort is in Nederland erg zeldzaam, een Rode lijst soort die wordt bedreigd met verdwijning. Het is niet met zekerheid bekend of de soort eerder in Limburg is gevonden. Deze vondsten werden gedaan op de Grote Heide te Venlo. En nu maar afwachten of de andere soort nog eens verschijnt.

Literatuur

Jülich Walter, 1982. Die Nichtblätterpilze, Gallertpilze und Bauchpilze. Kleine Kryptogamenflora, Band II. b/1 Gustav Fischer Verlag, Stuttgart-New York.

Maas-Geesteraus, R. De Clavarioide fungi. De Fungi van Nederland. Wetensch. Med. K.N.N.V. nr 113, 1976.

Cystolepiota adulterina

P. Kelderman

Nu wil ik het eens over een soort hebben die nog niet in Limburg gevonden is, of misschien nog niet als zodanig herkend werd. Onlangs werd op 30. 07. '08 als nieuw voor Nederland in de buurt van Hengelo, (Het Osterveld) deze soort gevonden door Marian Jagers. Kreeg wat foto's en later materiaal toegestuurd met het verzoek of ik kon bevestigen of het *C. adulterina* was. Dit kon niet anders als bevestigd worden.

Nu is het zo dat je een dergelijke vondst eerder hier in het zuiden zou verwachten. Ik denk hierbij vooral aan Bunde-Elsloobossen. Maar als je niet weet hoe de soort er macro- en micro uitziet heb je natuurlijk een probleempje en kan de soort gemakkelijk verwisseld worden met andere gelijkende soorten! In mijn boek staat de soort niet beschreven om de eenvoudige reden dat de soort nog niet in Limburg gevonden was. Het lijkt mij dus niet meer dan normaal dat ik, met toestemming van M. Jagers uiteraard, wat aandacht besteed aan deze wel zeer zeldzame soort.

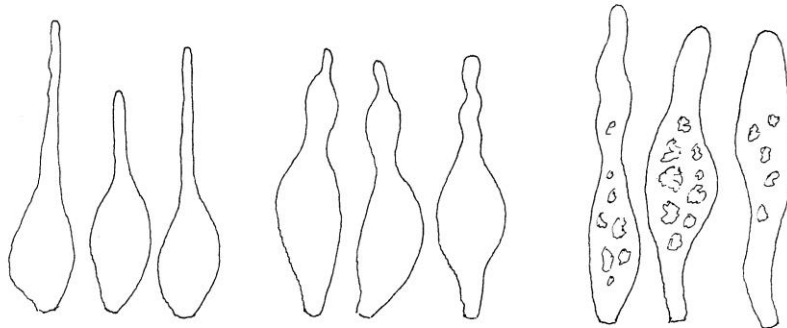
Ik zal echter gebruik moeten maken van de gegevens elders uit de literatuur om de soort te kunnen voorstellen.

Korte beschrijving van *Cystolepiota adulterina* (Møller) M. Bon.

De hoedjes worden 20 tot 50 mm breed, eerst rondachtig gesloten dan meer convex tot vlak uitgespreid meest met een bultig centrum, De oppervlakte is bedekt met een dikke wrattig-vlokkige bekleding welke crèmeachtig tot beige-grijsig is, de rand is jong sterk behangen met witte velumresten(zie foto). lamellen zijn vrij van de steel en wit-grijsig van kleur. Steel 30-60 lang en 2-7 mm dik, onder de vezelige-vlokkige ringzone bekleed met melige-vlokjes met kleur als de hoed. De soort kan makkelijk verwisseld worden met *Cystolepiota hetieri* maar bij deze verkleurt, vooral bij aanraken, roodbruin. Met *C. cystidiosa* maar deze verkleurt ouder vuilgrijs tot bruinpurper. Belangrijke kenmerken die het verschil maken zijn de Cheilocystiden die bij *C. adulterina* flesvormig zijn met een meest lang uitgetrokken dunne nek, soms zwak ietwat moniliform. Bij *C. hetieri* en *C. cystidiosa* zijn de cystiden anders gevormd (zie afbeelding). Vooral de laatste heeft cystiden met een gele korrelig - kristallijne inhoud. Typisch voor de soorten uit dit geslacht zijn de rondachtige cellen op de bekleding van de hoed. (uitzondering *C. pulverulenta*)

Literatuur

- Bon, M. 1994. Lepiotes. Flore Mycologique d'Europe, 3. St. Valery-sur Somme.
Candusso & Lanzoni, 1990. Lepiota s.l. Fungi Europaei. Saronno.
Kelderman, P. 1994. Parasolzwammen van Zuid-Limburg Ned., Lepiota s.l. excl. Macrolepiota. Nat. Genootschap in Limburg .
Ryman & Holmåsen, 1992. Pilze, über 1500 pilzarten.... Thalacker Verlag Braunschweig.
Vellinga, E. Cystolepiota Sing. In Flora Agar. Neerl. Volume 5.

Afbeeldingen van de cheilocystiden van resp. *C. adulterina*, *C. hetieri* en *C. cystidiosa*.

17 sept. Arno van Stipdonk vindt op zijn plekje in de buurt van Weert wel erg fraaie *Entoloma*'s nl. de Kegelcelsatijnzwam (*Entoloma tibii-cystidiatum*) een erg bedreigde soort. Verder nog de ZZZ *Entoloma jahni*, een nog niet in de standaardlijst voorkomende soort! (zie foto)

20 sept. Worden te Bunde door Giel Jetten weer leuke vondsten gedaan o.a. Violetstelige poederparasol (*Cystolepiota bucknalli*), Wijnrode kleefparasol (*Limacella vinosorubescens*), verder vindt Tonny nog de Goudgele hertezwam (*Pluteus leoninus*) en de Pronkhertezwam (*P. umbrosus*).

27 sept. Te Maria Hoop zijn amper tot geen paddenstoelen te vinden, (3-weken droge NO wind). Wel vindt Giel Jetten op dezelfde dag te Bunde de wel erg zeldzaam geworden Violette satijnzwam (*Entoloma euchroum*).

1 okt. De Groep Bollen vindt tijdens het inventariseren te Bunde de Gelobde pruikzwam (*Creolophus cirrhatus*).

4 okt. De excursie te Bunde n.a.v. het 100-jarig bestaan van de Ned.Myc.Ver. werd een volledige deceptie. Door organisatorische problemen van de vereniging zelf en het geen aandacht besteden door de pers kwam er vrijwel geen kip opdagen. Alleen de mensen van de studiegroep die zich beschikbaar hadden gesteld voor gidswerk waren aanwezig. Onder leiding van Jo Bollen ging men toch maar op pad en werden nog leuke vondsten gedaan.

7 okt. Noteren Tonny, Giel en Jo 211 soorten te Bunde met als uitschieters de Rode korrelhoed (*Cystoderma terrei*), Ruwe russula (*Russula virescens*) en de Grauwe cantharel (*Cantharellus cinereus*).

11 okt. Ontdekt Geil Jetten te Elsloo de Violetvlekkende melkzwam (*Lactarius uvidus*) wel erg bijzonder!

12 okt. Speurt Jo Bollen wat holle wegen af rond zijn woning en vind heel wat aardsterren met *Geastrum coronatum* op een nieuwe vindplaats voor de soort, verder *G. fornicatum*, *G. rufescens*, *G. striatum* en natuurlijk *G. triplex*. Ook nog de Okerbruine parasolzwam (*Lepiota ochraceofulva*) en de Bloedende champignonparasol (*Leucoagaricus badhamii*). Na dergelijke vondsten slaap je 's nachts lekker.

18 okt. Door organisatorische problemen ging de excursie in Het Schutterspark niet door.

25 okt. De excursie op de Mijnsleenstort Wilhelmina te Kerkrade was een rijke met heel wat leuke vondsten, o.a. de zeer zeldzame *Cortinarius velenovskyi*, Gipsmycena (*Hemimycena culcullata*), Adonismycena (*Mycena adonis*), en de Splijthoedhertezwam (*Pluteus ebhebeus*), en veel 'teletubbies' (*Telemonia* pp.).

25 okt. Giel en Tonny vinden op dezelfde dag te Bunde weer de Roodrandgordijnzwam (*C. anthracinus*).

26 okt. Meldt Jo een nieuwe vindplaats van *Mycenella trachyspora*. Ook deze maand op een gevallen beukenstam het Leerkaalkopje (*Psilocybe horizontalis*).

1 november. Waren we aanwezig op de Breinigerberg, een geliefd excursieterrein aan de andere kant van de grens. We waren 14 dagen geleden al hier en konden toen *Leucocortinarius bulbiger* bewonderen, ze stonden er nog steeds!

Vermeldenswaard is de vondst die Henk Henczyk deed op het 'Waldfriedhof' te Aachen van *Lactarius spinosulus*, een soort (nog) niet in Nederland voorkomend en zeer zeldzaam is in Duitsland. En dat slechts enkele kilometer over de grens!

Het buitenlands weekendje te Emlinghausen in het Sauerland verliep met voldoende deelnemers in een prettige sfeer en het aanbod van paddenstoelen was, in tegenstelling met de situatie op dat moment bij ons, opvallend goed en leverde mooie vondsten op.

Het weekend naar Schmidt in de Noordeifel was erg gezellig, maar het aanbod van paddenstoelen wisselend: op de ene plaats vrijwel niets op de ander erg rijkelijk. Het uitstapje naar Nettersheim viel bij de deelnemers erg in de smaak, veel wasplaten (hoewel het nog niet het van je was) en in het prachtige beukenbos fraaie vondsten van allerlei soorten.

Dank gaat weer uit naar Martin die zowel de excursies hier als die tijdens de weekendjes stipt bijhield.

Activiteitenagenda

Excursieprogramma eerste halfjaar 2009:

Datum	Terrein en plaats van samenkomst:
	Alle excursies vertrekken steeds om 10:00 uur vanaf de plaats van samenkomst. (houd er rekening mee dat onderstaand programma door omstandigheden kan veranderen!) Er kunnen ook weer locaties opgenomen zijn die vorig jaar door droogte of anderszins uit vielen of door het geringe aantal vondsten weer in het programma zijn opgenomen, Of op verzoek weer bezocht worden.
25 april	Bunderbossen, samenkomst parkeerplaats naast het station te Bunde. Jo Bollen bepaald terplaatse waar we heen gaan.
9 mei	Brunsummerheide, Brunssum, samenkomst parkeerplaats Schiepersheide, vandaar vertrek naar een nader te bepalen locatie.
23 mei	Mergelgroeve 't Rooth, Bemelen, samenkomst voor de ingang aldaar.
13 juni	Trichterberg, Gronsveld, samenkomst het bekende parkeerweide onderaan het bos (links van de weg Gronsveld-St.Geertruid).
11 juli	Swalmdal, Swalmen, samenkomst parkeerplaats nabij het zwembad aldaar. Bij slechte weersomstandigheden (te droog) zal Gerard Dings voor een andere locatie kiezen, bericht volgt eventueel later.
8 augustus	Epenerbaan, Vijlenerbos, samenkomst parkeergelegenheid 'zevenwegen' op zoek naar Russula's en gordijnzwammen.

Deze datums zijn natuurlijk niet definitief. Op verzoek, of als de excursieleiders het raadzaam achten, kan van de datums worden afgeweken. Men wordt dan zonnig per telefoon ingelicht.

Trek er ook eens op uit op andere dagen dan de excursie data. Zoals jullie hebben kunnen lezen in het jaarverslag zijn er vaak al vroeg in het jaar leuke dingen te vinden die er voor kunnen zorgen dat je in het 'verslag' vermeld wordt!

De voorjaarsexcursies concentreren zich zoals vanouds weer in het zuiden van de provincie, dit omdat het vinden van de typische voorjaarsfungi aldaar het grootst is.

In de maand september wordt er door Henk Henczyk en Marc Houben een paddenstoelencursus georganiseerd wat moet resulteren in wat vers bloed voor de studiegroep, een dergelijk infuus is wel nodig gezien de vergrijzing.

Practicums

30 april, 14 mei, 28 mei, 18 juni, 16 juli, 13 augustus.

Weekendjes buitenland

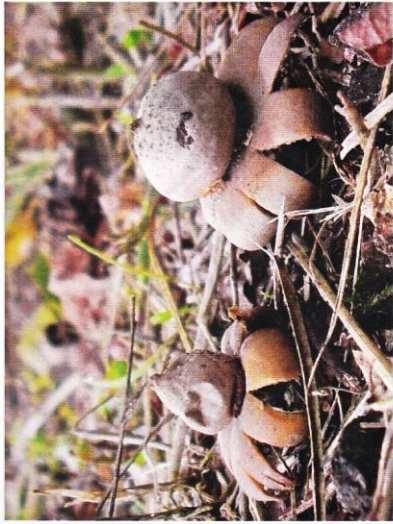
Die zijn gepland op:

28-31 augustus ergens in de Eifel.

9-12 oktober ergens in het Sauerland.

De juiste locatie wordt later bekend gemaakt. Men kan zich echter nu al opgeven als deelnemer bij Henk Henczyk tel.; 045-8501391 of e-mail h444@home.nl

Zo jullie aan- of opmerkingen hebben betreffende deze Info laat het ons dan even weten!

Gaestrum floriforme
(Foto: A. & C. Billekens)
Heldense bossen

Enteloma jahnhii
(Foto: Arno van Stipdonk)
Weert

Cystolepiota adulterina
(Foto: Marian Jagers)
Hengelo

Clavaria greletii
(Foto A. & C. Billekens)
Groote Heide Venlo